

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/6093

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 933

Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-6093)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 16.04.2012 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-60927 sayılı yazısı.

Manisa Milletvekili Sayın Hasan ÖREN'in tarafıma tevcih ettiği 7/6093 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'den alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

-Önerge Cevabı (2 Sayfa)

**MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN HASAN ÖREN'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6093)**

Sorular 1, 2:

ABD Büyükelçisi Francis Ricciardone'nin, İran'dan ham petrol ithalatıyla ilgili "Türkiye'nin artık bir karara varmasını bekliyoruz" sözlerinden hemen sonra, İran'dan ithal edilen ham petrolün bir kısmının Libya'dan alınmasına karar verilmiştir. Bu durum uluslararası ilişkilerimizde tamamen ABD'nin güdümüne girdiğimiz iddialarını güçlendirmektedir. Hükümetiniz döneminde İran'dan ithal edilen ham petrol miktarı sürekli olarak artmıştır. Bunda Hükümetinizin İran yönetimine verdiği destek etkili olmuştur. Ancak ABD'nin isteğiyle bu desteğin çekilmesi, uluslararası ilişkilerde başka ülkelere yönelinmesi ülkemizin dış politikasına ciddi zarar vermektedir. Çünkü son yıllarda tutarlı bir dış politikanız olmamıştır. Halen 11 ülkeden petrol, 5 ülkeden doğalgaz almaktayız. 2009 yılında İran'dan ithal ettiğimiz petrol miktarı 3,2 milyon ton iken, 2010 yılında 7,2 milyon tona, 2011 yılında ise 9,2 milyon tona yükselmiştir.

En fazla alım yaptığımız Rusya'dan ise petrol alım miktarımız her yıl azalmıştır. 2009 yılında Rusya'dan ithal ettiğimiz petrol miktarı 5,7 milyon ton iken 2010 yılında 3,3 milyon tona, 2011 yılında 2,1 milyon tona düşmüştür. Libya'dan ise iki yıldır petrol ithalatımız bulunmamaktadır. Daha önce doğalgazda İran ile yaşanan sorunların tekrarlanmaması için nasıl bir yol izleneceği bilinmemektedir. Çünkü "al ya da öde" sistemi içerisinde kullanmadığımız doğalgazın parasını ödemek zorunda kalmamız ticari ilişkilerimizdeki aksaklıkları ortaya koymaktadır. Bunlara göre;

-İran'dan petrol ithalatında azaltmaya gidilmesinin nedeni nedir?

-İran'dan petrol ithalatının azaltılarak Libya'dan 1 milyon ton petrol ithal edilmesi kararının verilmesinde ABD'nin etkisi var mıdır?

Cevaplar 1, 2:

Enerji strateji ve politikamız; ülkemiz ulusal çıkarları ve uluslararası konjonktür gözönünde bulundurularak oluşturulmakta ve uygulanmaktadır. Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'den alınan yazılı cevapta özetle; "uluslararası piyasalardaki bütün gelişmeleri dikkate alarak petrol kaynaklarının çeşitlendirilmesi, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajlarının sağlanması için ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona ve çeşitlendirmeye gidilmiştir.

Ham petrol alımlarının kararı, yıllık, aylık ve haftalık lineer programlarının analizleri sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu analizlerde ham petrolerin fiyatları, ilgili ham petrolden elde edilebilecek ürünler ve ürün talepleri dikkate alınarak alınacak ham petrol cinsine ve üretim kompozisyonuna karar verilmektedir. Mevcut konjoktürde kaynak çeşitlendirmesi çerçevesinde alternatif kaynak olarak Libya ham petrolü tercih edilmiştir. İran'dan ham petrol ithalatında yaşanabilecek azalmanın Libya'nın yanı sıra Suudi Arabistan, Irak, Rusya Federasyonu ve Kazakistan gibi alternatif kaynaklardan da temini mümkün olabilecektir" denilmektedir.

Soru 3:

İki ülke arasındaki fiyat farkı nedeniyle Libya petrolüne fazladan ne kadar ödenecektir. Yapılacak fazla ödemenin toplam tutarı ne kadardır.

Cevap 3:

Ham petrol kalitesi temel olarak gravitesi (API) ve içerdiği kükürt oranına göre sınıflanarak fiyatlandırılmaktadır. API yükseldikçe kalite arttığı için birim ham petrol fiyatı artarken içerdiği kükürt oranı düşmesi ham petrol fiyatını yükselten bir başka faktördür. Ayrıca, ham petrol cinslerinden elde edilen ürün kompozisyonu da farklılık gösterdiği için ham petrol fiyatlarının direkt karşılaştırılması doğru sonucu vermemektedir. Bununla birlikte, ham petroler arasındaki fiyat farklılıkları piyasadaki arz/talep dengesine ve sezon durumuna bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Bu nedenlerle oluşabilecek toplam kayıp veya kazanca yönelik rakam verilmesi mümkün görülmemektedir.

MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN HASAN ÖREN'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6093)

Soru 4:

Al ya da öde sistemi ile çalıştığımız İran'dan almadığımız petrolün parasını ödemek zorunda kalacak mıyız? Bu durumda oluşan maliyet artışı akaryakıt fiyatlarına nasıl yansıtılacak?

Cevap 4:

İran ile ham petrol alımlarında “al ya da öde” sistemi mevcut değildir.

Diğer taraftan, alım garantisi ve bu kapsamda doğal gaz alım-satım sözleşmelerinde yer verilen “al ya da öde” hükümleri doğal gazın satıcısı olan tarafın yapacağı yatırımların bir garantisi olarak değerlendirilmekte ve tüm dünyada yapılan uzun dönemli doğal gaz alım satım anlaşmalarında bu tür hükümlere yer verilmektedir. Bu hükümler çerçevesinde herhangi bir dönemde asgari alım taahhüdünün altında gaz alınması durumunda, eksik alınan bu gaz miktarı sözleşmede belirlenen bir sürede alıcı tarafından daha sonra alınarak telafi edilebilmektedir. Eksik alınan gaz miktarının sözleşmede belirlenen belirli bir oranı (büyük oran) için eksik alınan dönemdeki sözleşme fiyatı üzerinden, kalan oranı (küçük oran) için de telafi dönemindeki sözleşme fiyatı üzerinden ödeme yapılmaktadır. Dolayısıyla asgari alım taahhüdü çerçevesinde önceden yapılan ödemeler boşa gitmemekte, alıcı taraf gazı aldığı dönemde satışını da yaptığı için bir kayba yol açmamaktadır. BOTAŞ Genel Müdürlüğünün girmiş olduğu al ya da öde yükümlülüklerinin telafileri zamanında ve her hangi bir kayba yer verilmeden yapılmaktadır. Dolayısıyla, “al ya da öde” konusunda önergede ifade edilen hususlar gerçeği yansıtmamaktadır.